

Franciaországban 2004-ben iktatták be azon törvényt, amely tiltja a vallási jelképek viselését az állami fenntartású közoktatási intézményekben, legyen szó keresztől, félholdról, Dávid-csillagról stb.

Most 13 évvel e törvény elfogadása után, napjaink kereszteltávolításainak fényében olybá tűnhetne, hogy ez volt az ugródeszka a mai történésekhez. Ám napjaink franciaországi keresztükrekesztő zajlásai sokkalta mélyebbre nyúlnak, mint a 2004-es törvény és valahol a modern francia állameszme forrásánál keresendők.

Visszatekintve a múltba, a 2004-es törvény előzményét az egy év híján száz évvel e törvény előtti, 1905. évi törvényhatározatban fedezhetjük fel. E törvény az állam és az egyház elválasztásának elvét valósítja meg és gondolzza azóta is. Habár ezen elv már az akkori alkotmányban is szerepelt, mégis szükségessé vált egy törvényhatározat elfogadása, mely a megvalósulását, életbeni alkalmazását gondolzza. Az 1905. évi törvény tiltja továbbá a vallási jelképek nyilvános, közterületen való elhelyezését. Ez alól kivételt képeznek az 1905 előtt felállított jelképek. A franciaországi Nemzeti Szabadon Gondolkodók Szövetsége valójában e törvényt lobogtatta idén a bretagne-i Ploermel önkormányzata előtt, ennek alapján követelte a II. János Pál pápa emlékművén álló kereszt eltávolítását, amit a francia Államtanács jóvá is hagyott.

Ám ahhoz, hogy eddig eljuthasson Franciahon, ahhoz az elmúlt kétszáz év folyamán hatalmas társadalmi kéregmozgásoknak kellett lezajlaniuk. Maga az említett törvény azon igyekezetnek volt a kicsúcsosodása, mely a 19. századi Franciaországban az állam egyik eltökélt célja, mégpedig a katolikus egyházzal való leválás volt. Az egyház ugyanis a nagy francia forradalom előtt, illetve a 19. századi francia királyság, majd a III. Napóleon kori császárság idején is ellenezte a köztársasági államforma kialakulását. A francia köztársaságiak pedig a nagy francia forradalom óta azon munkálkodtak, hogy egy olyan köztársasági értékrend épüljön ki, mely a tömegek elfogadott értékrendjévé válhat, s melyen szilárdan állhat az oly nehezen kivívott „res publica”. A hagyományos vallási értékrendnek, mely a Francia Királyság egyik sarokköve volt, ki kellett alakítani a konkurensét, mely a köztársaság eszméjét hintette és terjesztette volna el a francia néptömegek tudatában. Erre legalkalmasabb azon polgári szabadságoknak a biztosítása volt, mely a „liberté, egalité, fraternité” jegyében szolgálta a köztársasági állameszme megerősödését. Ám a köztársasági államforma végleges bevezetése Franciaországban, és azzal kéz a kézben a köztársasági értékrend elterjesztése és

A francia keresztüldözés hagyománya

Írta: Jancsó Badacs Károly

2017. december 12. kedd, 19:57 -

gyökérverése a francia lakosság tudatában több nekifutást igényelt, mint ahogy az a nagy francia forradalom idején mutatkozott.

A nagy francia forradalom csupán rövid időre vajútdta meg a köztársasági államformát. A köztársaság belefúlladt azon vérfüldöbe, melyet maga a forradalom gerjesztett, s hogy ennek véget vessen, került színre Bonaparte Napóleon, hogy a zavaros köztársasági létformát jól irányítható császársággal váltsa fel. A zsarnokként emlegetett I. Napóleon császár bukását követően Franciaország nem tért vissza a köztársasági államformához, hanem újra királyság lett Bourbonokkal az élén. A Bourbon királyt 1848 után a második köztársaság követte, amely pedig a III. Napóleon vezette császárságba torkollott. A köztársasági forma végleges bevezetése a III. Napóleon-i császárság bukása után következett. A turbulens államformaváltások tapasztalatával a háttük mögött a francia köztársaságpártiak a köztársasági értékrend megerősítését, annak alkotmányi, törvényi infúzióra való kapcsolását tartották létfontosságúnak. Ez teljesen érthető, ha a nagy francia forradalom társadalmi vívmányai csak harmadik nekifutással tudtak véglegesen érvényt szerezni Franciaországban. A köztársaság melletti elkötelezettséget végleg meg kellett erősíteni a francia polgárookban. Erre legjobban a köztársasági értékrend törvényi megerősítése szolgált, melyet az alkotmányban is erőst lefektettek.

A köztársasági értékrend polgárok tudatában való legszélesebb körű elterjesztése azóta nemcsak ahhoz szolgál, hogy mindennemű királypárti vagy diktatórikus eszmét kiküszöböljön a honi franciák tudatából, de arra is, hogy a gyarmatbéli buddhista, muszlim, animista stb. vallású Franciaországba özönlő polgárok Francia Köztársaság iránti lojalitását építse ki. Amolyan olvasztótégely ez a Francia Köztársaság kezében, melyben Buddha és Allah, kereszt és félhold együvé, köztársasági polgári erénnyé hivatott egybeolvadni.

A 19. századi francia royalista és köztársaságpárti eszmék háborújából született 1905-ös törvény száztizenkét év utáni kihatása ez napjaink Franciaországára, annak mozgásban lévő társadalmára. Tulajdonképpen ma miről van szó? A vallások, a vallásoktól elhatárolódó francia állameszme, és a szabadgondolkodók, szabadelvűek eszméjének élettérért folyó harca ez. Egyik sem enged a negyvennyolcból és életteret próbál magának teremteni, illetve azt megvédeni, legyen ilyen-olyan vallásról, magáról a francia állameszméről vagy a szabadgondolkodókról szó. Ezen eszmei harc viszont, egyre több embert sorakoztat föl maga mögé. Ez a határok nélküli Európában olyan természetű és méretű társadalmi kéregmozgásokhoz vezethet, melyek meghaladhatják akár a közös Európa eszméjének összetartó erejét is.

A francia keresztüldözés hagyománya

Írta: Jancsó Badacs Károly

2017. december 12. kedd, 19:57 -

Jancsó Badacs Károly